

A szilágysági útirajzok nyomában

Beszélgetés Wagner Péter Ybl-díjas építésszel

A Tövishát Kulturális Társaság Mentor-estet hirdetett december 5.-re. A Karácsonyi könyvvásárnak hagyománya van a Tövisháton. Az idei rendezvény különlegessége Wágner Péter Ybl-díjas építész Szilágysági útirajzok című kiállításának megnyitója volt. Nagy érdeklődés előzte meg a rendezvényt. A Mentor-kiadót már jól ismerik nálunk és várták a könyveket, a szép szót, de nagyon sok kérdés hangzott el a készülődés napjaiban a kiállítóval kapcsolatban is. A teltházas rendezvény, így Advent idején, mindenkinek sokat jelentett. Szabó Zsolt a Művelődés főszervezője nyitotta meg a tárlatot. A megnyitó után beszélgettem Wagner Péter művész úrral.

A tárlat megnyitója és a grafikák megtekintése után nehéz megszólalni, beszélni az élményekről: házak, tájak, műemlékek lelke ragyog fel a színek és vonalak varázslatos együtteséből. Történelem vagy művészet?- kérdezem a szerzőt, Wagner Pétert

- Ez a Szilágyság, a Partiumnak az a része, amely sokáig terra incognita volt számomra, de ma már gyakran járok ide, érdekel a táj, a település, a gazdag hagyományvilág, a népművészet és a szilágysági ember.

Milyen erdélyi kötődései vannak?

- Ha azt mondom, Budapesten születtem, ott élek, otthonról hazajöttem Erdélybe, akkor talán mindent elmondtam. Különbözően nagyon furcsa és több szálú ez a kapcsolat. Édesapám Kolozsváron élt (az egyik legjelentősebb magyarországi biztosítótársaság erdélyi képviselőjeként - a szerk. megjegyzése) és 1940-ben helyezték át Pestre. A háború után már nem ment vissza Kolozsvárra, de tartotta a kapcsolatot Szervátiusz Jenővel, Szolnay Sándorral, Fülöp Antal Andorral. Édesapám műgyűjtő volt és én Erdélyről regélő szobrok és képek világába nőtem fel. Aztán '69-ben, amikor édesapám Erdélybe küldött a Szervátiusz családhoz, alkalmam nyílt megismerni azt a konkrét világot, amelynek addig csak művészi vetületét ismertem. Bejártam a Kolozsvárhoz közelebb eső helyeket. Tizenkilenc éves voltam, amikor Kallós Zoltán elvitt Székre. Felejthetetlen élmény volt számomra látni, hogy az itteni emberek, hogyan élik meg a magyarságukat. Sokan jöttünk át akkor, elsősorban a magyar zenét és táncot, a magyar falvakat, templomokat és házakat kerestük, a szokatlanul gyönyörű magyar szót rögzítettük. Felvételeinket Magyarországon művelődésházakban, egyházaknál, magánházaknál, titkos vagy nem titkos, de mindenesetre nem rendszerbarát összejöveteleken vetítettük és előadásokat tartottunk Erdélyről. Szinte minden évben átjöttem 1976-ig.

Miért szakadt meg a látogatások sora?

- Kolozsváron élt egy nagynénim, aki meghalt, így a családi kötelék megszakadt. Aztán csak 1989-ben jöttem újra a fiammal együtt.

Milyen volt a fiatal Wagner Ambrus találkozása a népi kultúrával?

- Hát számára ez egy furcsa világ. A népi kultúra mély rétege nem érintette meg.

Erdélyi zarándoklata során mikor jutott el a Szilágyságba?

- Sokat jártam Erdélyben: Kalotaszegen, a Mezőségen, a Szászok Földjén, Gyimesen, de a Partium és a Szilágyság kimaradt. 2002-ben Szilágysomlyón olyan élményben volt részem, amely arra indított, hogy bejárjam a vidéket. Szilágysomlyón Széman Péter megajándékozott a Szilágysági magyarok című kötetel. Elindultam hát felfedezni ezt a világot.

Mennyiben különbözik a Szilágyság Kalotaszegtől?

- Minden tájegységnek megvan a maga sajátossága: a Szilágyság nem olyan díszes, mint Kalotaszeg, de nagyon sok kincset rejt. Szépek a templomai. Ott van például a somlyóújlaki különleges Árpád-kori falfolyosós templom, szinte semmit sem lehet tudni

az építés körülményeiről, vagy a gyönyörű kazettás mennyezetű mocsolyai és krasznai templom, nem is beszélve a Tövishát műemléktemplomairól és népi építészeti látványosságairól. Külön kell beszélni a szilágysági emberről. Rengeteg szeretetet tud adni, kedves és kitarulkozó. A szilágysági ember sajátjának érzi ezt a tájat, az elődök munkáját, és jól érzi magát szilágysági bőrében. Annyi élményt, szépet kaptam itt, úgy éreztem, hogy viszonznom kell. Az itt kapott benyomások érlelődtek grafikák sorozatává, és ebből látnak egy válogatást a szilágycsehi kiállításon.

A kiállított nyolcvannégy kép nagy része pasztell. Olyan jó megállni egy-egy kép előtt és rádöbben, hogy mennyi szépség, mennyi kincs van tőlünk egy karnyújtásnyira. Mert erről is szól a kiállítás anyaga. Nem pusztán dokumentálásként született grafikák sorakoznak a falon, több ez: minden műalkotásból kiérezhető a Szilágyság-szeretet, a mélységes tisztelet és megértés a szellemi értéket képező építészet és a szilágyságiak iránt. Tetten érhető az építész és a művész üzenete is, dolgunk van a világon: kultúránk történetét ne engedjük elfeledni.

A tárlat egész decemberben megtekinthető. Délelőtt kilenc és tizenhárom óra között várjuk a tárlatlátogatókat. Most Advent idején álljunk meg egy-egy kép előtt és engedjük, hogy lelkünk megteljen széppel és feledjünk mindent, ami a rideg, rossz vagy kellemetlen. Szilágycsehben megszokott a kiállító teremben zajló különleges rajz és nevelés óra. Biztosak vagyunk, hogy ezek most sem maradnak el. Köszönjük a művész úrnak, köszönjük az íróknak, szerkesztőknek, hogy elhozták hozzánk a szép szót, az érzelmi többlettel átszőtt vizuális élményt és az együtt töltött szép és tartalmas estét .

Lejegyezte Vida Katalin